

ПЕТЪР БОБЕВ
ЗЕЛЕНИЯТ ДИАМАНТ

chitanka.info

Всичко започна от тази злополучна среща с брамина. Шофьорът завъртя твърде късно волана и калникът на камиона докачи свещената крава, която бавно, сякаш съзнаваща неприкосновеността си, пресичаше пътя им. Когато изследователите наскачаха от колите, нещастното животно агонизираше с разкъсан корем, а до него, прилекнал мълчаливо, без никакъв укор, се молеше браминът. Но туземците, наети от съседното селище за носачи през джунглата, се нахвърлиха яростно върху шофьора, та стана нужда Джими Фрай и Крум Тонев да ги натикат отново в камионите със заредени шмайзери в ръце.

След час, час и половина експедицията навлезе в джунглата пеш, а камионите се върнаха обратно. Геолозите, които познаваха фанатизма на местното население, отначало следяха зорко поведението на носачите, но когато след една седмица път из непроходимите гъсталаци и мочури достигнаха брега на реката, се поотпуснаха, улисани в работата си. Строежът на скалите, които се подаваха тук-там над застланата с неугнила шума червена пръст, посоката на гънките им, характерът на самата почва — всичко даваше основание да се доверят на слуховете за богато ураниео находище отвъд реката.

Носачите стегнаха набързо един широк сал, след което всички легнаха да спят, спокойни. А на другата сутрин, щом се събудиха, геолозите откриха, че лагерът е празен. Туземците бяха избягали. При това положение оставаха само два изхода: или да се върнат назад за нови носачи, а това значеше загуба на още няколко седмици, през което време можеха да почнат дъждовете, или пък да продължат сами. Опиянени от близостта на успеха, изследователите предпочетоха второто: напред!

Натовариха палатките, оръжието, припасите и екипировката върху сала и потеглиха от брега. Но скоро силното течение ги пое, завъртя ги, повлече ги надолу, където реката се пенеше над някакви подводни прагове. Докато неопитните кормчии схванат опасността, салът връхлетя срещу скалите, после бялата пяна погълна всичко...

В последния миг, когато водовъртежът вече го увличаше в бездънния вир, Крум Тонев свари да се вкопчи в една греда на разбития сал. Побеснялата стихия го бълскаше отвред, заливаше го, ала той не изпускаше спасителното дърво. Скоро реката затече отново тихо и спокойно, но сега брегът беше далече.

Колко време беше плувал така, злополучният крушенец не знаеше. Може би час, може би пет часа. Когато най-сетне течението го изтласка в един жабунясал разлив, той изпълзя с мъка върху напуканата тиня и се простря по очи, полумъртвъ от умора.

Беше сам, съвсем сам сред дивата джунгла, без храна, без подслон, без лекарства — само с един пистолет в кобура и два патрона в пълнителя.

Сам! Никога преди той не си бе представял ужаса, пълната безпомощност на самотата.

Не можеше и да се мисли за връщане, защото пространни, коварни блата препречваха обратния път. При тръгването той беше проучил добре тази област по картата. Оставаше само един изход — напред, по течението на реката. Там някъде на брега имаше селища, хора.

Изглеждаше, че е най-разумно да възседне повторно спасителния дънер и да продължи с него. Но когато се отправи към брега, Тонев отскочи ужасен назад. Из плитчината припляскаха с назъбените си опашки пет-шест крокодила, които го дебнеха алчно със злите си зелени очи. Ледена пот ороси челото му — ами ако бяха дошли половин час по-рано?

И ето, вече втора седмица той се провираше из гъстия лес, дрипав, изплашен, залитащ от глад и умора. Как ли бе оцелял сред хилядите опасности, сред целия ужас? Как не бе загинал сред безплодната, мрачна джунгла? Навред, където се обърнеше, погледът му се бълсваше в сочната зеленина на хилядите листа, нависнали отгоре в застрашителни сводове. Гигантски фикуси с едри кожести листа извишаваха стотиците си разкривени стволове, същински планини от зеленина, невероятни наколни планини, а над земята стърчаха плоските им корени — всичко: корени, стъбла и клони, обрасли в мъхове и лиани, прекрасен, но заплашителен изумруден лабиринт. Отдолу, в топлата влага, бяха избуяли двадесетметрови папрати, дебели губери от мъх и най-невероятни яркоцветни гъби. През гъстия листен склон^[1] едва се процеждаха тънки слънчеви снопчета и правеха още по-подтискащ вечния полумрак на девствената гора. Отвред лъхаше тежко упоително ухание. Топло и задушно като в парник! Въздухът беше влажен, насытен с миризма на гнилост. Гърдите дихаха често, заморено.

Такава мрачна, неподвижна и смълчана гора! Гора, която живее и умира в същото време. По земята мъртва листна настилка, подгизнala във влага, застлана с пъстрото кадифе на плесените; мъртви клони по мъртви дървета, които и след смъртта остават прави, подпрени на съседите си; смърт, над която тържествува животът, закрил с буйната си зеленина всяка загинала тъкан.

Един ден нещастникът успя да се нахрани добре. Както се провираше из храстите край песъчливия бряг на лов за червеи и охлюви, празна залъгалка за премалелия стомах, геологът зърна един крокодил, който снасяше яйцата си в пясъка.

Тонев притихна. Очите му блеснаха лакомо. Ала влечугото не си отиде, а зари яйцата и се нагласи до тях да ги пази. Чак привечер, когато крокодилът изпълзя към водата, човекът притича до гнездото му, изрови набързо толкова чаканата плячка и я нагълта сурова. Затова после цяла нощ не мигна, измъчван от претоварения стомах.

Нещастникът срещаше много плодове, но не смееше да ги опита. Знаеше, че някои от тях са отровни. И предпочиташе глада. Би могъл да наблюдава какво ядат маймуните, но за беда нито веднъж не видя какви плодове берат.

Щастието му се усмихна още един път. Ала това щастие за малко щеше да му струва живота. Тъкмо бе прекрачил един плосък корен, зад гърба му изтрещя, нещо. Той се обърна моментално е изваден пистолет. На две крачки зад него бе паднала на земята една пчелна пита; цяла могила от восък и мед, по която пълзяха разтревожените пчели. Тонев вдигна очи. На отсрещния клон, на височина десетина метра, висеше друга пита, до нея трета, четвърта, огромни плоски израстъци, около които бръмчаха роящи пчели.

Тонев пристъпи предпазливо до ароматната могилка и отчупи едно късче. Медът бързо засити глада му, ободри го, вля нови сили в изтощеното тяло.

Когато се нахрани добре, геологът се запъти към реката да се измие. Но се закова на място слисан. Стадо маймуни беше нагазило в плитчината. Най-едрият самец, водачът, преобръща камъните, а останалите бъркаха е ръце из водата, ловяха рибата и мигновено си я поделяха.

Щом усетиха човека, риболовците се метнаха на лианите е недоволни крясъци. Тонев се изми, после сви на фуния един лист от

див банан и го напълни с мед. Цели три дни преживя с него. А след това отново го замъчи гладът.

А джунглата не свършваше. Всеки ден — все същите коварни мочурища, които гъмжаха от пиявици, пълчища пиявици. Те се провираха навред: под ризата му, в панталоните, дори през обущата.

И всеки ден, точно в седем часа, изведнъж настъпваше нощта, настъпваше подло, без преход.

Нощ в джунглата! Нестихващ кошмар!

Свет върху някой чаталест клон, високо над земята, сред непрогледния мрак, Тонев едва издържаше до зазоряване в мъчителен полуслън, стряскан от лудото топуркане на подплашените антилопи и от хъркащите ревове на тигрите и пантерите.

След всеки рев маймуните от цялата гора почваха да пищят тревожно, а измъченият пътешественик вече не можеше да заспи...

Наоколо крякаха до прегракване жаби, бръмчаха комари, хиляди, милиони, цели облаци, които налиха стръвно по ръцете и по лицето му. Поне мрежата за сън да беше останала... Поне тя... Той удряше, размазваше ги по стотици наведнъж, ала те не свършваша. Все нови и нови рояци налиха — и тъй до заранта...

Един ден Тонев намери диаманта. Премалял от глад и умора, е разранени крака, ожаднял, той бе натопил устни в реката, когато изведнъж току пред очите му върху изравненото пясъчно дъно блесна някакъв странен камък.

Забравил всичко — глад, умора, нависналите опасности — геологът го сграбчи и го вдигна пред очите си. Един слънчев лъч, промушил се случайно през разредения листен покрив, го докосна леко. И в миг камъкът оживя, засвети с чудно зеленикаво сияние, което потъмняваше и отново се разгаряше в нежни, неуловими пламъчета.

— Зелен диамант! — промълви гласно Тонев, загледан възхителен в разкошния кристал, който искреше в ръцете му с ослепително блестящите ромбове на дванадесетте си стени.

Радостта го задави. За него на света вече не съществуваше нищо, нито неизбродимата джунгла, нито кръвожадните хищници, нито гладът. Имаше само едно — този огромен диамант, сто, двеста, а може би и триста карата, чист, без никаква пукнатинка, един невиждан кристал от зелен диамант.

Навярно струва милиони! Милиони!

Значи, край! Най-сетне край на непрекъснатото лутане, край на безконечните експедиции и служба на ненаситни минни компании. Ще зареже вече тази досадна професия и ще заживее богато, охолно, спокойно — със своята музика.

Милиони! Само да се измъкне от този ад, от тези вонещи блата, от този зелен затвор, който гъмжи от зверове, змии и отровни насекоми.

Милиони! Не сънува ли?

Той трепна и се озърна страхливо. Ами ако го е видял някой? Ако му го открадне?

Отпра един парцал от ръкава си, уви с него диаманта и го мушна в пазвата си.

Сега напред!

Ободрен, окрилен от съзнанието, че е богат, от виденията за безгрижния живот, който го очакваше, Тонев отново забърза надолу край реката, като дори не се опитваше да заобикаля крайречните мочури, а ги прегазваше направо, потънал до пояс във водата, забравил глад и умора...

Ненадейно нейде откъм север се понесе засилващ се необясним шум, сякаш връхлиташе ураган. Все по-силно и по-зловещо. Вой, нестихващ тътнеж! Затрещяха прекършени дървета.

Тонев тутакси се метна на най-близкото дърво, изпълзя към върха и в следния миг под него изтопурка стадо диви биволи. После отляво с трясъка на повалените дървета преминаха слонове.

Дали бе избухнал пожар в гората?

Ето, профучаха безредно антилопи, елени, диви свине, глутница чакали. Последен се зададе с глух, сподавен рев тигърът — едро, прекрасно животно. Той приближи с леки скокове и се обърна назад. Личеше, че е нащрек, настърхнал, с подвита под корема опашка и оголени зъби.

В този миг дивите кучета го обградиха. Тонев настърхна. Значи, и това — колсун! Ужасът на джунглата! По-страшни от пожар! И толкова близо до него!

Кучетата се метнаха настървено върху тигъра. Могъщият хищник, разтреперан от страх, се опита да си пробие път през обръча на нападателите. Той се хвърли върху тях с всичката сила на зъбите и острите си нокти. Две кучета се простряха мъртви на земята, но

останалите увиснаха с вкопчани челюсти по гърлото, по корема и по краката му.

Тигърът притича десетина крачки, отрупан с този зловещ товар, като ръсеше кръв по пътя си, и ненадейно рухна без стон. Само след няколко минути от царя на джунглата и убитите две кучета останаха само оглозганиите кости, а вечно гладната глутница отново се понесе из гората.

Воят и гълчката бяха утихнали отдавна, а Тонев все не се решаваше да слезе от дървото.

Най-после той се свлече по уплетените лиани до земята, озърна се боязливо, готов всеки миг да се покатери отново на дървото, но като не долови никакъв подозрителен шум, продължи пътя си.

Вървя така час-два. Но към обяд той спря, усетил странна отпадналост в цялото си тяло. Додето схване какво става с него, колената му се подкосиха. Зави му се свят, ушите забучаха. По гърба му премина ледена тръпка, зъбите му затракаха лудо, до счупване. Някаква непоносима тежест затисна гърдите му, изгони въздуха от тях, задуши го...

Когато Тонев отвори очи, вече се смрачаваше. Треската бе преминала, но усещаше тялото си все тъй бездейно, обезсилено от болестта и глада.

„Малария! — тази мисъл вледени кръвта му. — И то сега, тъкмо сега...“

Ръката му изпълзя върху гърдите и напипа коравия възел. Тук е богатството му, щастието му! А той е сам, съвсем сам сред тази зелена пустиня, болен, безпомощен, без нито един грам хинин...

Не биваше да умре, именно сега не!

Не! Не!

Трябваше да върви, да се спаси — защото беше миллионер, миллионер! Тази мисъл възбуждаше мозъка, раздвижваше от малелите мускули, учестваше пулса. Милионер!

Той тръгна отново, като залитаše от слабост, препътваше се в издадените корени, закачаше се в бодливите врежове на ротанговите лиани, падаше, ставаше и пак поемаше напред...

На другия ден треската се повтори. Но сега той не искаше да остане тъй безпомощен на земята, не искаше да изкушава напразно съдбата. Треперещ от слабост, облян в пот, Тонев се изкатери на най-

близкото дърво и се привърза към него с колана си. От съседния клон го разглеждаше с кривогледите си очи един зелен хамелеон.

Ех, ако имаше няколко грама хинин! Само няколко грама!

Тонев усети, че потъва в някаква бездънна пропаст. Кошмарите на треската го понесоха върху огнените си крила. Ето, той свири с цигулката си, а насреща люлее очилата глава кобра, много по-голяма от змиите, които е виждал по площадите, не кобра, а някакво допотопно страшилище. Изплашен, разтреперан, той замахва все по-често с лъка, учества ритъма, вдървените му пръсти се хълзгат с мъка по грифа, а очиларката приближава, вперила в него изцъклен поглед, надвесва се отгоре му, увива го с мощните си студени пръстени и почва да го души...

Той се разбужда за минута-две, после отново потъва в кошмарния унес. Огромни зверове, ни крокодили, ни тигри, а нещо по-страшно, невероятни кошмарни хибриди от чудовища настървено оглозгват главата му, а той удря с юмруци по озъбените челюсти и крещи, крещи...

Тонев се сепна от собствения си вик. Отвори очи. Насреща в тъмнината, върху същия клон, към който се бе привързал, святкаха две огнени зеници. От невидимата муцуна на зяра се носеше сподавено ръмжене.

Тигър? Пантера?

Тонев откопча кобура, измъкна пистолета и стреля.

Светлите зеници се килнаха встрани и с грозен рев звярът се строполи на земята. После всичко утихна. Макар и смазан от болестта, все още потръпващ от преживяното, клетникът поsegна към гърдите си. Пръстите му опипаха алчно твърдия възел и се отпуснаха успокоени. Богатството стоеше там... Все още... Но той, той... Дали щеше да издържи докрай сред ужаса, който го заобикаляше, със страшната болест в кръвта?

Нима трябваше да умре тук, в този ад, сам, безпомощен — когато беше тъй богат, тъй богат, когато сред хората, ако можеше да се добере до тях, щеше да притежава всичко...

Тонев не мигна до заранта, стиснал здраво револвера. И чак когато здрачът на джунглата попи из гъстите храсти, той се приготви за път. Трябваше да използува този малък отдих, за да продължи пътя си преди новия пристъп на болестта.

Под дървото личеше кървава диря, която се губеше из гъсталаците. Ясно! Беше улучил снощния нападател, беше го прогонил, но затова пък в пистолета сега имаше само един-единствен патрон.

Внезапно наблизо проехтя слонски рев. Присъедини се втори, трети, четвърти. И не след дълго, шумно, ломейки стъбла и клони, се втурна цялото стадо слонове на път към водопоя. Геологът се прилепи към съседния дънер. Но самецът-водач, подушил кървавата диря, проръби тревожно е вдигнат хобот и отведе надолу гигантската си дружина.

Тонев изчака да затихне шумът им и отново пое пътя си, още по-слаб и по-отчаян от вчера. Нямаше ли да свърши най-сетне този ужас?

А като връх на всичко дойде дъждът. Отначало някъде откъм север се понесе глух тътен като далечно топуркане на подплашени слонове. Ала скоро тътнежът наближи, гръмотевиците станаха ясни и отчетливи, а джунглата потъмня. Вятърът зави горе из гигантските върхари, но долу, до земята, все едно дъно на развълнувано зелено езеро, беше спокойно. Листата висяха неподвижно. Светкавиците зачестиха, гръмотевиците се усилиха, слели се в един неспирен трясък. И внезапно дъждът плисна. По листния покрив зашибаха водните струи. Но не, това не бяха струи, не бяха и потоци вода, а сякаш цялото небе се бе продънило. От нависналите листа шуртяха цели водопади. За няколко секунди всичко подгизна, плувна в мътни локви.

Тонев се притули под един бананов лист, същински чадър, и уплашен се загледа навън. Ето и дъждовете! Може би щяха да траят седмици, месеци. Нима още имаше надежда?

Навред, от натежалите, мокри лиани и от къдрявите мъхове, които висяха от стволовете на дърветата като чудновати зелени бради, течеше вода. Вода, вода! Шуртеше и клокочеше. Локвите нарастваха, сливаха се една с друга, заливаха краката му. Едър паяк, по-голям от врабче, притича по ръката му, метна се на близкия лист и изчезна нанякъде.

На пет крачки от него профуча стадо диви свине, след които притича в лек галоп като омокрена котка стара кокалеста пантера. В страха си Тонев съвсем се зари сред лианите.

И в този миг видя как приижда реката. Мътна, почервеняла като кръв, водата се разливаше бързо, приближаваше, набъбваше, сякаш

поемаше дълбоко дъх и се надуваше — неукротима, застрашителна, зла.

А пристъпът на треската отново започваше.

Разтреперан, стиснал до счупване челюсти, облян в пот, Тонев побягна назад, догонван и събарян от вълните. Ето, водата стигна до коленете му, до пояса, до гърдите, а отгоре, над главата му, дъждовните водопади плющаха все по-силно и по-силно. Топлите дъждовни струи шибаха като камшици, до болка.

Диамантът! Диамантът!

Ръката му тръпнеша го притискаше към гърдите. А защо ли му е нужен вече — тук, където няма никаква цена?

Напред!

До него доплува някакво къдрavo кълбо. То се прилепи към един нависнал клон и като по чудо се разпиля в миг, превърна се в легион едри мравки, които пъзниха към брега.

Ето, водата стана по-плитка, подаде се суша, някакво възвишение.

Тонев изпълзя на брега, залитна, препъна се в нещо и се просна по очи. Пак се изправи — и замря...

Беше се спънал в тялото на огромен питон, който поклащаше над него триъгълната си глава и го разглеждаше с втренчените си змийски зеници, внезапно разбуден от дрямката си.

Пистолетът изтрещя. Улучено между очите, влечугото подскочи, сви се на пръстен, размята бясно опашка. После се изпъна неподвижно.

Чак сега Тонев забеляза неестествената подутина сред змийското тяло и отпусна ръка с ненужния вече револвер. Питонът току-що се бе нахранил, затова нямаше да му стори нищо. А последният патрон отиде ей тъй, нахалост.

Ненадейно някъде съвсем наблизо, може би на двеста или триста метра, проехтя друг изстрел.

Гърмеж! Значи, наоколо има хора. Има хинин! Има живот!

Той забърза нататък, като се олюяваше, падаше и ставаше, смазан от треската.

Втори изстрел! Трети! Най-сетне нещастникът се озова на някаква полянка, сред която стърчеше висока ограда от заострени бамбукови колове.

С последни сили той се насочи натам, вратата на оградата се отвори и бързо се хлопна подире му. Тонев се огледа. Беше попаднал пред някакви туземски хижи, покрити с бананови листа, от които надничаха любопитни тъмнокожи лица. Под навеса на най-хубавата колиба стоеше бял мъж с пушка.

Тонев се запъти към него.

— Хинин — изхриптяха посинелите му устни. — Хинин!

Внезапно краката му се подкосиха и той се строполи на земята...

Когато се свести, болният се огледа в недоумение. Но скоро се опомни. Да! Това беше човешко жилище, просто, неудобно и все пак човешко жилище, а не случайно намерено маймунско гнездо или издълбана от кълвачите хралупа в прогнил горски великан. Дъждът барабанеше монотонно по покрива, но вътре беше сухо. Сухо и сигурно! Тук можеше да се отпусне и да спи, да спи!

До грубо скованата маса сред стаята белият мъж надигаше шише с уиски.

Случайно той се обърна и запита усмихнат:

— Как сме?

— По-добре — отвърна болният.

— Докато спеше, ти налях хинин в устата. Гълтни и тази чаша!

Тонев я изпи наведнъж. Хинин — живот!

Колко е хубаво! И сигурно! А той е богат, богат, богат!

Бегла мисъл проряза съзнанието му — а диамантът?

Ръката му машинално се плъзна по гърдите, после, усетила коравия кристал, успокоена се дръпна назад.

Но това бегло движение не остана скрито. Сивите очи на домакина се впиха подозрително в брадясалото восъчноожълто лице на болния.

Тонев изтръпна. Ами сега?

Но другият махна с ръка. Може би искаше да каже: „Не ми е работа!“

И с пресилена усмивка добави:

— Сега спи! Не се вълнувай!

Да спи? — настръхна Тонев. — Сега? За да му измъкнат скъпоценния камък? Не, не! По-добре да се маха оттук! Час по-скоро! Да вземе хинин и да се маха!

Устните му едва пошепнаха:

— Искам да си купя хинин... и да си ходя.

Едрият рус мъж се извърна:

— Кой си ти?

Болният промълви:

— Инженер-геолог Крум Тонев. Експедицията ни загина, поне тъй мисля. Само аз оцелях. Някъде по реката...

— Аз пък съм Вилиям Браун, Вили-техникът. Проучвам дали може тук някъде, през този пущинак, да мине железница... Пфу... Железница за ада!

Тонев, без да го чуе, повтори въпроса си:

— Ще ми дадете ли хинин... и една пушка? Трябва да тръгна веднага! Ще ви платя, щом стигна в Калкута.

— Ха, ха, ха! — разсмя се Браун. — Да ти дам цяла торба, ако искаш. И пушка, и патрони. Какво ще плаща? Ако се срещнем някога пак, ще ги изгуляем. Остават ми още три месеца по договора. После ще се махна.

— Откога сте тук?

— Откога ли? Пет години, цяла вечност в това дяволско свърталище! Да полу值得一еш! Работа и уиски! Пък и този дъжд, като почне — плющи, плющи, плющи...

И отново надигна шишето.

— Ех, имам си радио. То ми е утехата, утехата и мъката. Без него по-леко бих забравил, че освен джунглата има и друг свят... Друг свят, с толкова зло и мъка... Мъка...

Очите му, размътени от алкохола, овляжняха.

— Да пусна ли музика? Да позабравим!

Ръката му обърна ключа. Старият изтощен апарат запраща, забучва. При завъртането на копчето станциите преминаваха през високоговорителя набързо, с една-две думи, с няколко тона и се изреждаха сред писък и скърцане ту по- силни, ту съвсем загльхващи.

Изведнъж Тонев се надигна с простряна напред ръка.

— Стой! Тази станция!

Браун се извърна, учуден от тази живост.

— Какво има?

— Музика! — пошепна с въздоржен глас болният. — Концертът за цигулка в ми миньор!

Отпусна се по гръб и притвори очи.

— Менделсон... Моят Менделсон... Толкова очарование, толкова жизнерадост... и малко, съвсем мъничко тъга... от онази сладка тъга, която не стяга сърцето, не разяжда душата, а по-ярко изтъква радостта. Сякаш казва: „Наистина в света има мъка, много мъка, ала ти не мисли за нея... Опитай се да я забравиш — поне сега... Отдай се на тази омая, омаята на прекрасната музика... Ликувай с тези дивни съзвучия... Ликувай...“

В стихналата колиба сред монотонния плисък на тропическия дъжд нахлуваха леко и уверено тържествените акорди на оркестъра. Буря ли беше това — и в музиката? Навън пороят продължаваше да плющи еднообразен, непресекващ, сякаш бе започнал от сътворението на света и щеше да се лее дори до неговата гибел, все тъй убийствено досаден.

Музиката изпълваше цялата стая, бълскаше се в мрачните ъгли, надигаше се, преливаше навън, удавена в шуртенето на водата от палмовия покрив. Тя беше странна музика, музика-буря, летен дъжд, нейде си далече-далече фучене на вятър и грохот на гръмотевици, но друг дъжд, дъжд, що напомня за любими кътчета, за родината, за свежест, за прохлада...

Изведнъж оркестърът затихна, сякаш в миг облаците се бяха раздрали, небето се бе разведрило. И ето, неуловимо като песен на чучулига се промъкна основният мотив на цигулката. Извиси се, затрептя. Толкова чар! Подранила чучулига, запяла химна на живота, горе, във висините, окъпана в златото на изгрева. А долу, ниви след дъжд, полегнали ливади, още незасъхнали локви край размътения поток и бели брези, привели ниско умокрени клони...

Внезапно чучулигата мълкна, обгърната от сребърната мрежа на оркестъра. Но бързо се съвзе, размята се тревожна, заплетена в опънатите вълшебни нишки на флейтите, зарида — докато с един замах раздра тази чудна мрежа, откъсна се от нея и полетя отново нагоре, пърхаща с крила. Нагоре, нагоре, към щастието, към красотата...

Тонев слушаше в захлас. В очите му светеха изближните сълзи. Очарован от дивната музика, трогнат от неговия унес, мълчеше и Браун.

Когато щумът от ръкоплясканията затихна, в апарата прозвуча далечен гълъхнеш глас:

— От зала България ви предадохме концерта на Софийската държавна филхармония. Солист Виктор Георгиев.

Тонев се задъха от вълнение:

- Виктор! Концерт — с Филхармонията!
- Ваш близък? — запита кратко англичанинът.
- Да! — сепна се геологът. — Приятел. И добави глухо:
- А можех да бъда аз!
- Музикант ли сте? — изгледа го подозрително Браун.

Тонев притвори очи, без да отвърне, а домакинът, недочакал отговора, пак хвана шишето. В този миг отново дочу гласа на госта си:

— Концертът на Менделсон... Мечтаех да го изпълнявам аз, там, в зала България — някога, когато се смятах нещо...

Браун се извърна рязко:

— Че тогава какъв дявол дирите тук? Защо не си стояхте зад нотите, в концертните зали, дето няма тигри, крокодили и кобри, дето няма комари и треска...

— Що дира? — въздъхна Тонев. — А свирех някога, като ученик... С Виктор учехме при най-известния цигулар... Аз бях по-добрият, многообещаващият, всички признаваха... Луд бях за музика... Луд... Но вуйчо, той ме отклони... Знам, мислеше ми доброто... И досега помня, сякаш беше вчера. Седяхме с него в ресторант. Свиреха четири музиканти, четири старци, и при всяка почивка цигуларят обикаляше масите с цигулката. Някои пускаха по лев-два, други извръщаха безучастно глави. Никога няма да го забравя — сгърбен, с повдигнато ляво рамо, плешив, а изразът на лицето му, цялата му стойка — ще речеш, бито куче. Вуйчо ме докосна с лакът: „И той е мечтал да стане виртуоз, втори Паганини може би...“ Бях потресен, а вуйчо добави: „Запомни, Круме, момчето ми, цигулар къща не храни!“ Цигулар къща не храни — тъй беше у нас. Много мислих, колебах се, страдах и накрай отсякох — та аз не бях никакъв герой, исках да живея, а не да се жертвувам... Но виж, Виктор мислеше друго. Вие не знаете колко беше упорит. Когато му разказах случката в ресторант, той само вирна глава и това рязко движение откри петното на врата му, там, дето се търкаше в подбрадника на цигулката. „Нищо! — отсече той. — Нека гладувам! Нали ще върша това, което обичам? Другото няма значение!“ Разделихме се: той — в академията, аз — в Германия, в политехниката. И сега...

Навън притъмня съвсем, а дъждът все не преставаше, еднообразно, досадно, до полуудяване...

Браун запали петромаксовата лампа.

— Аз също мечтаех някога — промълви глухо той. — Не за това, което съм. Там, в добрата стара Англия, има един малък котедж, стотина акра, не повече, с крави и кокошки, с понита... Ако можех да го имам... Двама, с моята Кет... Но това няма да стане... Парите едва стигат за болницата, където лежи Кет...

Надигна шишето и проглътна шумно.

— А ти имаш ли жена, деца, близки?

Тонев поклати глава.

— Сам съм.

— Тъй може би е по-добре! — измърмори англичанинът, наля в една чаша уиски и я поднесе на болния.

— Пий! Ще изгониш треската.

Геологът се дръпна уплашен: „Иска да ме опие — хрумна му в миг, — да ме обере.“

— Не, не! Не мога! — изпъшка той. — Болен съм.

Откъм съседната колиба се вдигна страшна врява, викове, олелия. Браун изскочи навън с пушката, но скоро се върна мокър до кости.

— Проклета страна! — изфуча той, като се преобличаше несръчно с треперещи от уискито ръце. — Невежество! Изплашил ги един прилеп. Онзи ден попадна в устата на крокодилите най-добрият ми работник. Ще речеш — жалко за человека и толкоз. А то, другарите му сега виждат във всяко животно край тях, във всяка по-особена случка, във всеки необясним шум — неговата душа. Да! Душата му, преродена, оплакваща непогребаното си тяло. Един прилеп, кой знае как попаднал... А в гората се обажда вълк... Хем го знаят и пак...

Тонев се ослуша. Наистина наблизо виеше вълк, а може би фучеше вятърът, жално, протяжно, като ридание на някаква прокълната душа. По гръбнака му пробягна неволна тръпка.

Болният тръсна глава — нима и той като тях, като тези диваци...

Браун отсече троснато:

— Не щеш. Твоя работа. Аз пък ще пия. Напук! Ти не знаеш колко мъка има по света. Сега си болен, утре ще оздравееш и — нито

спомен! Пък и да умреш, нали никой не те чака. Никой няма нужда от тебе...

Тонев изново почувствува как треската го обхваща с ледените си нокти.

— Аз ли не знам какво е мъка? — въздъхна той, но мъкна. Затвори се в себе си. Нима ще го разбере?

Мъка! Нима целият му живот не е бил само мъка. С този проклет дявол на неудовлетвореност в сърцето още оттогава, когато оставил цигулката, музиката... Винаги недоволен от всяка работа, винаги търсещ нещо ново, по-различно, непреживявано. Пък то, навред едно и също: синклинали, гънки, рудни жили, минерали — най-бездушната, каменна професия. А някои я обичаха, обичаха тази бездушна професия. Розенщайн, оня стар, неуспял асистент, често казваше: „Геологията, та това е истинска симфония — все едно замръзнала музика, замръзнала в тези гигантски земни гънки, в тези необозрими морски бездни, в недостижимите планински зъбери. Симфонията на земята, на вечното начало, на живота и смъртта. Има ли нещо по-прекрасно от строежа на минерала под микроскопа, от този неизчерпаем калейдоскоп на багри и светлини? А безупречната хармония в кристала?...“ Розенщайн, неуспелият асистент, беше влюбен в своята наука... и беше доволен, щастлив.

Зъбите му пак затракаха.

— Хинин! — изпъшка Крум и Браун, залитащ, му го подаде.

„Та той е съвсем пиян! — помисли си болният. — Годен за всичко!“

Ръката му, тръпнеша, опира твърдия предмет на гърдите и остана да лежи там, да го пази и в унеса на треската.

Пред очите му притъмня. И като на филм в кошмар на болестта премина целият му живот: въглищният рудник, петролната компания в Арабската пустиня, графитната мина в Мадагаскар и накрай последната злополучна експедиция — гонен все от същия бяс... После реката, бързеят, разбитият сал, незабравимите нощи по дърветата, мракът. Мрак и огнени зеници...

Навън пак беше ден. Дъждът плющеше все тъй монотонно. Болният отлепи с мъка клепачи. До него Браун, с кръвяси очи, попиян от снощи, разглеждаше с алчен поглед зеления диамант. Под масата лежаха нахвърляни безредно куп празни бутилки.

Геологът усети как спира дъхът му. Без да мисли, той понечи да си върне съкровището. Но краката му, останали напълно без сила, се подкосиха и той се свлече по колене до леглото.

— Крадец! Дай ми го! Англичанинът извъртя към него пиянските си очи.

— О! Добро утро, сър! Как спахте?

— Дай ми диаманта! — повтори Тонев.

Браун сякаш не го чу.

— Значи, тъй! — процеди той през зъби. — Хленчи като просяк: „Моля, малко хинин! Ще платя после.“ А може да купи мене ведно с всички работници и цялата околност. Същински лорд...

И пристъпи към него, скрил диаманта зад гърба си.

— А сега, милорд, да сключим една почтена сделчица, като честни търговци. Аз ще ти дам хинин, оръжие и носачи да те отведат...

Тонев го измери с подозрителен поглед.

— А ти — допълни бързо Браун — ще ми отстъпиш в замяна това камъче.

— Не! — изсъска болният. — Не!

— Твоя работа! Тогава няма да получиш нито грам хинин. Нито грамче!

— Разбойник! — простена Тонев.

А Браун не спираше, станал неочеквано приказлив, като кривеше в пиянски гримаси лицето си:

— Защо не си помислиш: кое е по-ценено — животът или някакво си лъскаво камъче?

— Бандит!

— Но имам хинин!

Внезапно англичанинът се извърна, пусна диаманта в джоба си, пое стъкленицата е хинина и отвори вратата.

— Ще те оставя да премислиш насаме. Вярвам, ще поумнееш. Не забравяй — аз имам хинин, все едно живот.

И излезе.

Скоро откъм съседната хижа, сред досадното, подлудяващо шуртене на дъжда се вмъкна някакъв странен хор, дивашка песен, съпроводждана от думкането на тъпан.

— Дум-дум-дум! Дум-дум-дум!

Геологът изпълзя върху леглото и запуши уши с пръсти.

— Дум-дум-дум! Дум-дум-дум!

Браун знаеше как да постигне целта си.

Отнейде изскочи един гущер-геко и запълзя по бамбуковия таван.

Лапна някакво насекомо, лапна второ и втренчи студените си очи в болния.

Тонев мислеше трескаво. Що да стори? Как да спаси богатството си? Или пък да го даде? А после? Та това значеше да остане това, което бе, обикновен геолог — и тъй до края на живота все същите синклинали, рудни жили, блата и комари! Значеше край, край на мечтите му за охолен живот, за покой, за музика...

А дивата песен не стихваше, усилваше се, превръщащо се в бесен вой, удавен от бумтящите стаката на тъпана.

— Дум-дум-дум! Дум-дум-дум!

Да бяга? А накъде? И без диаманта? Та нали това иска Браун? Не, не...

И тъй до смрачаване, когато, останал без хинин, треската отново го събори на леглото.

Браун се върна по тъмно още по-пиян, залитна и се подпра до вратата.

— Е, приятелче? — ухили се той. — Ще стане ли сделчицата?

Задушен от треската, с мътен поглед, Тонев изхриптя:

— Хинин!

— Знаех си, ще омекнеш. Умно момче. Защо ти е на тебе такова камъче? Само за беля. Ще го отстъпиш на мене, аз имам нужда от него, много голяма нужда. А хинин не ми трябва. Аз нямам кръв, а уиски. Комарите мрат от уискито.

— Хинин! Дай ми! После ще говорим.

— Не, не! Сега. Да сме на чисто. Вярвам, ще ме разбереш и няма да ми се сърдиш. Ти си добро момче... и умно. Защо ти е на тебе такова дяволско камъче? За леност, за безделие. А леността погубва хората. Да, погубва ги. Гледай мене! До днес всичко ми беше безразлично. Бях дошъл да се погреба тук, да забравя. Но сега е друго, трябва да се спася. Докато бях беден, имах право да умра. Сега — не. Кет чака. Тя е болна, тежко болна. Ти не я познаваш. Моята жена. Трябва да отида при нея. С тоя диамант все ще намеря лек — цяла рота лекари ще й наема, цяла болница. А после, когато оздравее, ще си купим нова котедже, нали помниш, с кравички и кокошки, с две

понита... за децата... Това ще бъде добро дело... Кет ще живее... Ти не я познаваш...

Пристъпи до масата и скри лице в дланиете си. Едрите му плещи се разтърсиха в ридания.

— Дай ми го! — надигна се Тонев. — Диамантът е мой, само мой! Дай ми го! Ще си ходя.

Браун вдигна глава.

— Глупак! Не виждаш ли, че още на прага ще се проснеш? Единият му крак в гроба, а се лакоми за някакво камъче...

Болният се изправи на леглото, спусна крака на пода, но пред очите му се завъртяха някакви червени спирали и той отново се тръшна по гръб.

Браун пристъпи да му оправи възглавницата.

— Не върши глупости! Да се разберем като приятели. Иначе, ако не ти дам хинин, ти и без това ще умреш и камъчето ще остане в мене, ей тъй, като подарък, като наследство. Хи, хи! Право, като наследство...

Треската бързо настъпваше. Тонев почна да се задушава. Въздухът не стигаше.

— Хинин!

— А камъчето?

— Не, чудовище!

Браун търпеливо се дръпна назад. После отпусна глава на масата. И така, без да го погледне, продължи да пелтечи:

— Нищо! Ще почакам. А на гроба ти ще поставя паметник с надпис: „От признателния наследник“. Хи, хи, хи!

Доведен до лудост от кошмарите на треската, от убийствения плисък на дъжда, от страх и алчност, Тонев докопа някаква бутилка до леглото си и с последна сила я запокити напред. Браун изрева от болка, изправи се и внезапно рухна на пода. От главата му плисна кръв.

Ами сега?

Червените спирали нараснаха, кръстосаха се, уплетоха се, заискриха в някакъв разгарящ се пожар...

Геологът се събуди късно през нощта, когато пристъпът на болестта бе преминал. Надигна се, заобиколи проснатия сред стаята труп, измъкна диаманта от джоба му, грабна хинина и пушката и изскочи навън.

Дъждът бе престанал. Върху изчистеното кадифе на тъмносиньото небе трепкаха безредните огърлици на хилядите съзвездия. Гората ехтеше от квакането на жабите. Прелитаха рояци светулки. От входа на съседната колиба се процеждаше сноп светлина, дочуваше се човешка гълчка. Отсреща, до самата ограда, блестеше реката, а към брега беше привързана лодка.

Залитащ от слабост, Тонев се протъти натам, отвърза въжето, скочи в лодката и размаха веслата.

Брегът изостана назад. Светлинките от колибите между бамбуковата ограда изчезнаха.

„Значи, тъй — мислеше трескаво беглецът — убиец! Дотам стигнах — убиец!“

Ами ако работниците открият трупа и тръгнат подире му?

По-бързо, по-бързо!

Едната лопата се удари в нещо, в някакъв твърд предмет. Тонев се извърна и застина в ужас. От водата го стрелнаха алчно две святкащи зеници като два червени въглена. Разтвори се огромна уста с безредно разкривени зъби.

Крокодил!

От другата страна щракна челюсти друг, плесна с опашка трети, четвърти, пети, шести — цяла глутница.

Да обърне ли назад?

При мъртвеца?

Не!

Тъй, следван от този зловещ ескорт, геологът продължи напред.

Наблизо, може би откъм отсрещния бряг, долетя проточен вълчи вой.

Дали тъй вият мъртвците?

Що за нелепост!

Внезапно някой докосна главата му, сякаш дъхна в тила му. Тъмна сянка се хълзна безшумно пред лицето му, изви се, прелитна втори път и втори път го досегна с безпътното си крило.

Круме, стегни се! Уж разумен човек! Мъртвите са мъртви, а това е прилеп.

Напреде му изникна брегът като черна стена, зад която долитаše заплашителното шумолене на джунглата. Изврещя бодливо свинче,

сдавено от никакъв хищник. Глиган изгрухтя в бърлогата си. Водна птица припляска сънливо сред тръстиката.

Лодката изви наляво, ала стената не свършваше. Още наляво! Пак същото! Без да усети, той бе обърнал назад към лагера на Браун. Светлините от прозорците заиграха по водата.

Там лежи трупът, а ти, Круме, си убиец, истински убиец...

Какво е туй — езеро или...

Но това е проход, право напред, тесен ръкав, мрачен тунел сред прихлупените сводове на джунглата.

Крокодилите търпеливо следваха хълзгащата се лодка. Докога? Няма ли да я обърнат накрая? Като възмездие... Палачи на никаква висша справедливост...

Кой дебне след него? Кой се потуства в сенките?

Круме, Круме, и ти ли като диваците? Стегни се, бъди мъж!

А това? Тези пламъчета, които светват и гаснат! Сякаш кандилца в гробищата вечер...

Ех, страхливецо! Нима не познаваш метана, блатния газ?

И все пак...

Нима мъртвите могат...

Грозен кикот отлясно, току до ухото му, откъм провисналите над водата лиани, вледени кръвта му. Той отпусна греблата и се сви разтреперан в дъното на лодката.

Това е маймуна, безсъмнено те хихикат така, но...

А тази сянка, която се плъзга по водата? Не е ли мъртвият Браун, е бинтована глава като чалма, а зад него бързо тегли веслата тъмнокож лодкар? Уж мъртъв, а с пушка...

Геологът трепна, гърдите му въздъхнаха облекчено, в съзнанието му сред уплахата от тази нежелана среща затрептя никаква луда мисъл, тревожна и радостна в същото време: „Та той е жив, жив, жив!“

— Давай диаманта! — кресна Браун.

— Не, никога! — прошушна с пресъхнали устни беглецът.

Лодката на преследвачите се бълсна в неговата и Браун простира напред ръка.

— Дай! Ще те убия!

— Не, не!

Тонев дръпна рязко ръката си, но я удари в греблото и изтърва скъпоценния камък, който отскочи, тракна върху един крокодилски

гръб, после потъна сред зловещата озъбена глутница.

— Какво стана, нещастнико? — прогърмя отново дрезгавият бас на Браун.

— Диамантът! Падна! — промълви Тонев потресен. Англичанинът замъкна, сякаш още не можеше да проумее какво бе станало.

— Глупако, как можа! — изръмжа той ненадейно.

После вдигна пушката и Тонев видя с ужас блъскавата цев.

— Махай се по-скоро, защото... защото ще те пратя по дяволите. Махай се... и дано те оглозгат крокодилите!

Геологът подкара лудо лодката надолу през тесния ръкав под застрашително нависналата, мрачна джунгла, следван от грозните пъпки на крокодилските ноздри и очи, които се хълзгаха безшумно по стихналата повърхност на реката.

Наблизо изрева тигър, екна предсмъртен вик на антилопа. От дърветата запищяха маймуни и дълго след това не загърхна тревожното им заекващо бъбрене.

Животът в джунглата продължаваше.

[1] склон — навес, балдахин. — Б.ред. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.